

Uchwała Nr 267/XXVI/2026

Rady Miasta Ciechanów

z dnia 23 czerwca 2026 r.

w sprawie: przyjęcia "Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych dla Miasta Ciechanowa na lata 2026-2029"

Na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2026 r. poz. 639), w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2026 r. poz. 662) – Rada Miasta Ciechanów uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2026-2029 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ciechanów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2026 r.

Przewodniczący
Rady Miasta Ciechanów
Michał Jeziólkowski

Uzasadnienie

Przyjęcie Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych stanowi odpowiedź na systematycznie rosnące potrzeby mieszkańców miasta Ciechanów, wynikające ze zmian demograficznych, społecznych oraz organizacyjnych zachodzących w obszarze polityki społecznej.

Dokument ten został opracowany w oparciu o szczegółową diagnozę lokalnych potrzeb i uwarunkowań oraz wskazuje kierunki rozwoju nowoczesnych, dostępnych w środowisku lokalnym usług społecznych, skierowanych m.in. do osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz osób doświadczających kryzysów zdrowia psychicznego.

Jego głównym celem jest zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości wsparcia świadczonego w miejscu zamieszkania, jako realnej alternatywy dla form instytucjonalnych, zgodnie z krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi oraz obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności ustawą o pomocy społecznej.

Oczekiwanym efektem wdrożenia Planu jest poprawa jakości życia mieszkańców, przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego, rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej oraz bardziej efektywne wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjału miasta.

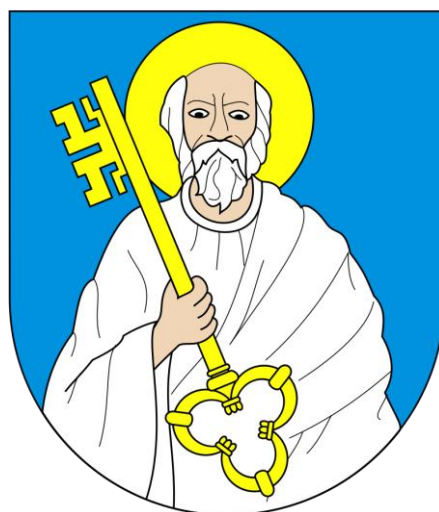
Dokument został opracowany we współpracy z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie, Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej, a także z udziałem innych partnerów lokalnych i regionalnych, zaś jego przygotowanie i treść są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa oraz standardami właściwymi dla dokumentów planistycznych jednostek samorządu terytorialnego.

**Przewodniczący
Rady Miasta Ciechanów**

Michał Jeziółkowski

Załącznik
do uchwały nr 267/XXVI/2026
Rady Miasta Ciechanów
Z dnia 23 czerwca 2026 roku

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2026-2029

CIECHANÓW | 2026

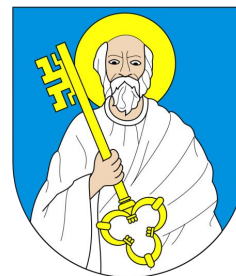
Dokument opracowany przez:

Ciechanów

Pl. Jana Pawła II 6

06-400 Ciechanów

www.umciechanow.pl

Przy wsparciu:

Mazowieckie Centrum

Polityki Społecznej

ul. Grzybowska 80/82

00-844 Warszawa

www.mcps.com.pl

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Utila Sp. z o.o.

ul. Łotewska 17 lok. 01

03-918 Warszawa

www.utila.pl

Utila”

Ciechanów, 2026

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan powstał w ramach projektu
„Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”
prowadzonego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-
2027
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus
Priorytet IV. Spójność społeczna i zdrowie
Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

SPIS TREŚCI

	Wykaz skrótów.....	6
1.	Wstęp	6
2.	Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych	8
3.	Diagnoza	10
3.1.	Charakterystyka Gminy Miejskiej Ciechanów	10
3.1.1.	Struktura społeczna	10
3.1.2.	Główne problemy społeczne.....	12
3.2.	Zasoby Gminy Miejskiej Ciechanów	15
3.2.1	Istniejące na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów zasoby, podmioty i organizacje oraz usługi społeczne	15
3.2.2.	Usługi świadczone w środowisku	23
3.3.	Diagnoza potrzeb wybranych grup docelowych w podziale na obszary wsparcia	25
3.4.	Analiza potrzeb.....	27
3.4.1.	Potrzeby w zakresie świadczonych usług.....	27
3.4.2.	Usługi deficytowe	27
3.4.3.	Potrzeby kadrowe i profesji społecznych	28
3.4.4.	Potrzeby podmiotów i organizacji	28
3.4.5.	Przyczyny braku realizacji usług społecznych	28
4.	Plan rozwoju usług społecznych.....	30
4.1.	Osoby starsze.....	31
4.2.	Osoby z niepełnosprawnościami.....	33
4.3.	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	35
4.4.	Dziecko i rodzina	37
5.	Koszty realizacji planu.....	39
5.1.	Podsumowanie kosztów	39
5.2.	Zestawienie potencjalnych źródeł finansowania.....	41
6.	Systemy monitorowania i oceny.....	49
6.1.	Wskaźniki rezultatu i produktu	49
6.2.	Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników	50
6.3.	Ocena skuteczności i efektywności planu (ewaluacja).....	52
7.	Spis elementów graficznych.....	53

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
CIS – Centrum Integracji Społecznej
CUS – Centrum Usług Społecznych
DDP – Dzienny Dom Pobytu
DPS – Dom Pomocy Społecznej
EFS+ - Europejski Fundusz Społeczny Plus
FEM – Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027
FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
GUS – Główny Urząd Statystyczny
JST – Jednostka samorządu terytorialnego
LPDI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych
MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
NGO – Organizacja pozarządowa
NSP 2021 – Narodowy Spis Powszechny 2021
OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej
OZPS – Ocena zasobów pomocy społecznej
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PES – Podmiot ekonomii społecznej
PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PP-P – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
PUP – Powiatowy urząd pracy
PWD – Placówka wsparcia dziennego
SOSzW – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
ŚDS – Środowiskowy dom samopomocy
UE – Unia Europejska
UM – Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie
UTW – Uniwersytet trzeciego wieku
WTZ – Warsztaty terapii zajęciowej

1. WSTĘP

Niniejszy Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2026-2029 (Plan) stanowi odpowiedź na zmieniające się potrzeby mieszkańców miasta, wyzwania społeczno-demograficzne oraz zmiany jakie zaszły w sposobie prowadzenia polityki społecznej w ostatnich latach.

Przez dekady wsparcie z pomocy społecznej kierowane było przede wszystkim do grup defaworyzowanych, osób wykluczonych, doświadczających kryzysu, czy też mających trudności z adaptacją do życia społecznego. Obecnie obserwujemy zmianę w prowadzeniu polityki społecznej i rozszerzanie zakresu jej oddziaływania na wszystkich mieszkańców lokalnych społeczności. Cele tej polityki koncentrują się na budowie społeczeństwa dobrobytu z otwartym dostępem do usług społecznych świadczonych na poziomie lokalnym zgodnie z potrzebami mieszkańców i ich możliwościami finansowymi. Tak wyznaczone priorytety osiągnąć można tylko poprzez konsekwentną integrację i koordynację działań różnych systemów (w tym m.in. pomocy społecznej, zdrowia czy edukacji) oraz systematyczne planowanie w oparciu o dowody pochodzące m.in. z diagnozy lokalnej oraz analizy potrzeb. Wykraczanie poza instytucjonalne ramy pomocy społecznej jest więc jednym z fundamentów przedstawianego Planu, natomiast kluczowym jego założeniem jest konsekwentne realizowanie idei rozwoju usług świadczonych w miejscu zamieszkania jako

alternatywy dla rozwiązań instytucjonalnych. Nie oznacza to zamykania istniejących placówek, tylko planowy rozwój alternatywnych wobec nich usług tak, aby to ostatecznie mieszkańiec wybrał zgodne ze swoimi preferencjami rozwiązanie. Ważne jest też, aby ofertę usług planować w oparciu o sprawdzone modele, których skuteczność została potwierdzona w nauce i praktyce, przy zachowaniu elastyczności w dopasowywaniu rozwiązań do zmieniających się potrzeb i preferencji odbiorców.

Plan został opracowany na lata 2026-2029 przez samorząd miasta we współpracy z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz z pracownikami innych miejskich i powiatowych jednostek, tj.: Biurem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Środowiskowym Domem Samopomocy, Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Powiatowym Urzędem Pracy, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ciechanowskim Ośrodkiem Edukacji Kulturalnej „STUDIO”, Komendą Powiatową Policji, Centrum Usług Wspólnych, Specjalistycznym Szpitalem Wojewódzkim, Towarzystwem Budownictwa Społecznego oraz Bankiem Żywności. Dokument tworzony był przy udziale grona ekspertów oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych działających w regionie. Przygotowano go w oparciu o diagnozę sytuacji i potrzeb lokalnych, Strategię rozwoju usług społecznych, politykę publiczną do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego (RPDI), a także z uwzględnieniem innych europejskich, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych. Plan określając główne kierunki zmian w systemie usług społecznych odpowiada na zdiagnozowane wyzwania, w tym w szczególności te związane ze zmianami demograficznymi skutkującym postępującym procesem starzenia się społeczeństwa i wzrostem liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto określa kierunki zmian w obszarze świadczenia usług dla dzieci i ich rodzin, osób z niepełnosprawnościami oraz osób z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie zdrowia psychicznego. W trakcie jego przygotowywania wzięto pod uwagę sytuację i prognozowane zmiany na rynku pracy, przeobrażenia w obrębie rodziny, wyzwania związane z zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych i kulturalnych mieszkańców, a także ryzyka socjalne i procesy prowadzące do wzrostu zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Dokument obejmuje sześć rozdziałów składających się na dwie zasadnicze części – diagnostyczną i wdrożeniową. W części pierwszej (rozdział drugi i trzeci) zawarto uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych, diagnozę i analizę potrzeb (zawierającą dane na temat sytuacji demograficznej i społecznej gminy, problemów społecznych oraz realizowanych usług), a także inwentaryzację zasobów jakimi dysponuje lokalny system pomocy społecznej. Druga część – wdrożeniowa (rozdziały od czwartego do szóstego), zawiera zarówno opis planowanych do realizacji działań (podzielonych na 4 obszary interwencji: 1. osoby starsze, 2. osoby z niepełnosprawnościami, 3. osoby w kryzysie zdrowia psychicznego i 4. dziecko i rodzina), jak i analizę kosztów realizacji Planu oraz opis systemu jego monitorowania i oceny. Dokument zawiera również spis skrótów oraz słownik kluczowych pojęć ułatwiający zrozumienie charakteru i specyfiki poszczególnych usług.

Oddajemy plan z przekonaniem, że dzięki jego realizacji w naszej gminie powstaną warunki do przyjaznego i optymalnego rozwoju usług środowiskowych zaspakajających potrzeby naszych mieszkańców zarówno w obszarze profilaktyki, jak i wsparcia. Będziemy monitorować proces jego realizacji, a także konsekwentnie mobilizować wszystkie jednostki samorządu terytorialnego do realizacji i stymulacji podjętych w nim ustaleń.

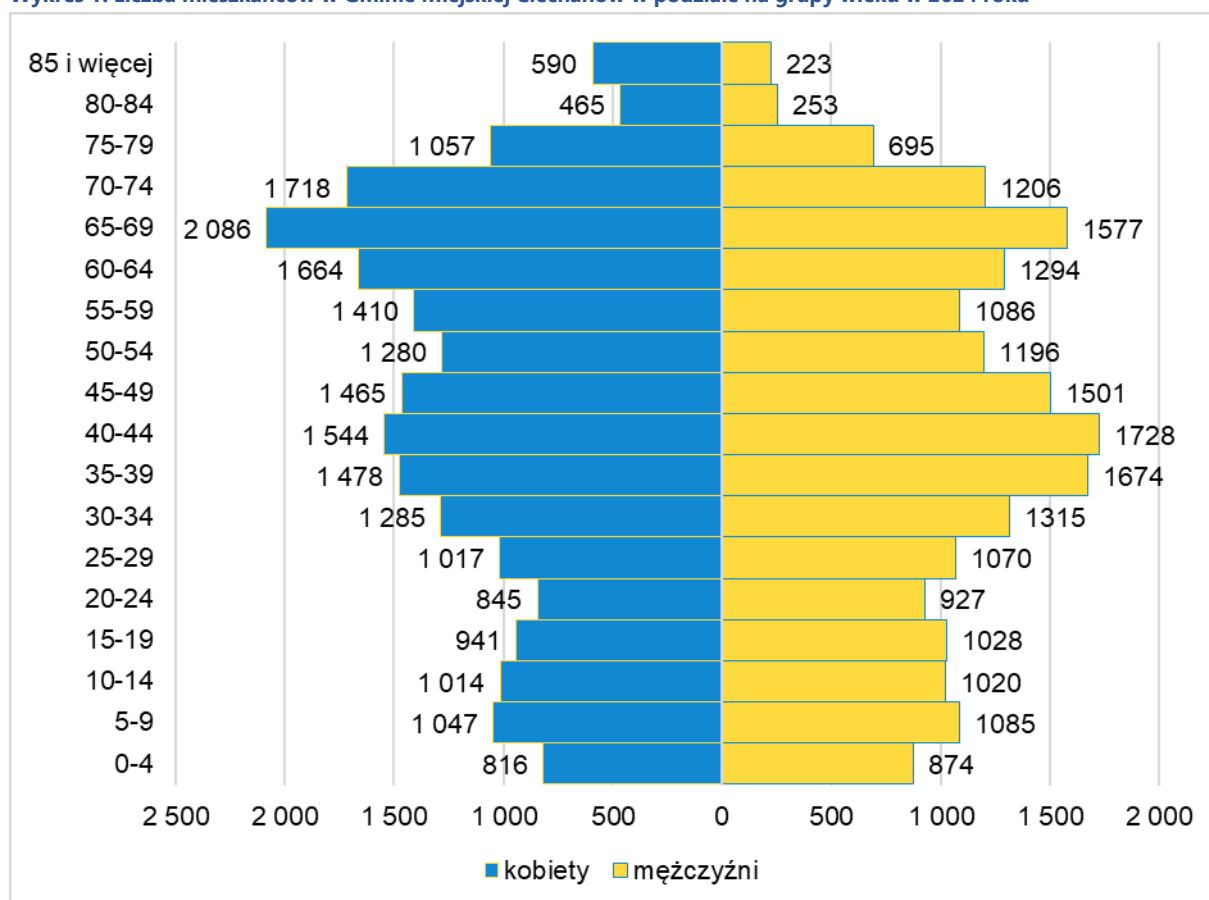
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2026–2029 został opracowany w zgodności z obowiązującymi dokumentami strategicznymi i programowymi na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym.

Przyjęte w Planie kierunki działań uwzględniają cele polityki społecznej i zdrowotnej, założenia deinstytucjonalizacji oraz priorytety rozwoju usług społecznych określone w dokumentach nadrzędnych, stanowiąc ich lokalne rozwinięcie i uszczegółowienie. Poniżej przedstawiono wykaz kluczowych dokumentów strategicznych i programowych, które wyznaczają ramy dla realizacji Planu.

1. Szczebel europejski:
 - Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności (2012);
 - Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce z 30 czerwca 2022 r.;
 - Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r.
2. Szczebel krajowy
 - Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.);
 - Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.;
 - Narodowy Program Zdrowia 2021-2026;
 - Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030;
 - Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
 - Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
 - Strategia Demograficzna 2040;
 - Włączenie społeczne w Programach Regionalnych. Rekomendacje Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.
3. Szczebel wojewódzki
 - Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027;
 - Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2026–2030;
 - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
 - Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030;
 - Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2021–2030;
 - Program Polityki Senioralnej Województwa Mazowieckiego na lata 2022–2026;
 - Roczne programy współpracy Województwa Mazowieckiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
4. Szczebel powiatowy:
 - Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie ciechanowskim na lata 2017-2026
5. Szczebel gminny:
 - Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Miejskiej Ciechanów na lata 2024-2028;
 - Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Ciechanów do 2035 r.;
 - Strategia Polityki Senioralnej 2024-2028

Wykres 1. Liczba mieszkańców w Gminie Miejskiej Ciechanów w podziale na grupy wieku w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Ciechanowie charakteryzuje się tendencją wzrostową. W latach 2022–2024 odnotowano wzrost o 11,01%. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2024 na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 38,3 osoby w wieku poprodukcyjnym. W przypadku salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców Ciechanowa nie da się określić jednoznacznej tendencji. W latach 2022–2024 nastąpiły wahania wartości, od poziomu -2,7 w 2022 roku, przez -0,7 w 2023 roku, po -0,9 w 2024 roku. Szczegółowe dane dotyczące współczynnika obciążenia demograficznego oraz salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Ciechanowie przedstawia poniższa Tabela 2.

Tabela 2. Pozostałe ważne wskaźniki demograficzne miasta Ciechanów

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi ¹			Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ²		
2022	2023	2024	2022	2023	2024
34,5	36,5	38,3	-2,7	-0,7	-0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zgodnie z diagnozą lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych dla Gminy Miejskiej Ciechanów, najliczniejszą grupę społeczną w Ciechanowie w 2023 roku stanowiły osoby starsze - 11 314 osób, spośród których 408 osób otrzymało wsparcie. Choć nominalnie to najwięcej osób objętych pomocą spośród wszystkich grup z ustaloną liczebnością, to w ujęciu procentowym stanowi to zaledwie ok. 3,6% ogółu osób starszych.

Drugą co do liczebności kategorią były osoby z niepełnosprawnościami – w liczbie 5 832. Wsparcie uzyskało 501 z nich, co stanowi około 8,6% całej grupy.

¹ Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na każde 100 osób w wieku produkcyjnym.

² Różnica pomiędzy liczbą zameldowań i wymeldowań przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

W pełni pokrytą pomocą grupą były osoby w kryzysie bezdomności oraz zagrożone bezdomnością – wszystkie 49 osób zostało objętych wsparciem. Jest to pozytywny przykład skutecznego dotarcia z pomocą do osób w najbardziej skrajnej sytuacji życiowej. W 2023 roku wsparciem objęto odpowiednio 624 osób w kryzysie zdrowia psychicznego i 1 292 osób z rodzin z dziećmi, co przedstawia **Tabela 3**.

Tabela 3. Liczba osób z danych grup społecznych w roku 2023

Grupa społeczna	Ogólna liczba osób	Liczba osób, którym udzielono wsparcia
Osoby starsze	11 314	408
Osoby z niepełnosprawnościami	5 832	501
Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością	49	49
Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego³	-	624
Rodziny z dziećmi	-	1 292

Źródło: opracowanie własne na podstawie diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych dla gminy m. Ciechanów, MCPS

Najliczniejszą grupę mieszkańców Ciechanowa pod względem poziomu wykształcenia stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie i policealne (34,35%). Kolejną grupą są osoby o wykształceniu wyższym (24,89%) oraz zasadniczym zawodowym lub branżowym (14,80%). Najmniejsza liczba osób posiada wykształcenie podstawowe nieukończone (2,06%) oraz gimnazjalne (2,11%). Szczegółowe dane dotyczące poziomu wykształcenia mieszkańców Ciechanowa przedstawia **Tabela 4**.

Tabela 4. Poziom wykształcenia w mieście Ciechanów

Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	10 566	24,89%
Średnie i policealne	14 580	34,35%
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	6 281	14,80%
Gimnazjalne	895	2,11%
Podstawowe	3 314	7,81%
Podstawowe nieukończone	874	2,06%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

W 2024 roku w Ciechanowie zarejestrowanych było 1 341 osób bezrobotnych, co stanowiło 3,23% ogólnej liczby mieszkańców gminy. W porównaniu do roku 2022 odnotowano spadek procentowego udziału osób bezrobotnych wśród mieszkańców ogółem o 0,09 pp.

W przypadku poszczególnych płci w analizowanym okresie nastąpiły wahania poziomu bezrobocia. W kontekście mężczyzn odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych o 36 osób, co przekłada się na wzrost o 0,22 pp., natomiast w przypadku kobiet odnotowano spadek liczbowy na poziomie 86 osób (0,37 pp.) Szczegółowe dane dotyczące poziomu bezrobocia w Ciechanowie w latach 2022-2024 przedstawia poniższa **Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania..**

Tabela 5. Poziom bezrobocia w mieście Ciechanów w latach 2022-2024

Bezrobocie rejestrowane	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ogółem	1 391	1 295	1 341	3,32%	3,10%	3,23%
Kobiety	705	596	619	3,22%	2,73%	2,85%
Mężczyźni	686	699	722	3,44%	3,52%	3,66%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w Ciechanowie w 2024 roku było

³ Liczba rodzin, których dotknął problem kryzysu zdrowia psychicznego

ubóstwo. Świadczenia z tego tytułu otrzymało 990 osób, co stanowi 2,39% ogólnej liczby mieszkańców. Kolejnymi często występującymi powodami były: bezrobocie (892 osoby), długotrwała lub ciężka choroba (851 osób), niepełnosprawność (703), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (648) oraz alkoholizm (645).

W porównaniu do 2022 roku odnotowano wzrost liczby przyznawanych świadczeń z powodu bezdomności (0,01 pp. ogólnej liczby mieszkańców), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (wzrost o 0,52 pp.), przemocy w rodzinie (wzrost o 0,84 pp.), alkoholizmu (wzrost o 0,69 pp.), narkomanii (wzrost o 0,17 pp.), trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (wzrost o 0,05 pp.) oraz sytuacji kryzysowej (wzrost o 0,27 pp.). W przypadku wszystkich pozostałych powodów liczba osób otrzymujących świadczenia pomocy społecznej utrzymała się na tym samym poziomie lub uległa zmniejszeniu .

Szczegółowe dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w Ciechanowie w latach 2022-2024 przedstawia poniższa Tabela 6.

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w mieście Ciechanów w latach 2022-2024

Powód	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ubóstwo	1 092	1 103	990	2,60%	2,64%	2,39%
Sieroctwo	3	3	5	0,01%	0,01%	0,01%
Bezdomność	51	49	55	0,12%	0,12%	0,13%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	291	242	256	0,69%	0,58%	0,62%
- w tym wielodzietność	184	131	211	0,44%	0,31%	0,51%
Bezrobocie	1 018	1 000	892	2,42%	2,40%	2,15%
Niepelnosprawność	483	501	703	1,15%	1,20%	1,70%
Długotrwała lub ciężka choroba	977	987	851	2,33%	2,36%	2,05%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	438	623	648	1,04%	1,49%	1,56%
- w tym rodziny niepełne	323	281	253	0,77%	0,67%	0,61%
- w tym rodziny wielodzietne	247	271	333	0,59%	0,65%	0,80%
Przemoc domowa	379	564	721	0,90%	1,35%	1,74%
Alkoholizm	366	562	645	0,87%	1,35%	1,56%
Narkomania	16	19	87	0,04%	0,05%	0,21%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	25	22	45	0,06%	0,05%	0,11%
Zdarzenie losowe	6	0	0	0,01%	0,00%	0,00%
Sytuacja kryzysowa	522	587	626	1,24%	1,41%	1,51%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03 oraz BDL GUS

3.2.1 ISTNIEJĄCE NA TERENIE GMINY MIEJSKIEJ CIECHANÓW ZASOBY, PODMIOTY I ORGANIZACJE ORAZ USŁUGI SPOŁECZNE

W Gminie Miejskiej Ciechanów zlokalizowanych jest kilka podmiotów obejmujących wsparciem wybrane grupy społeczne. Podstawowym podmiotem jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany przy ulicy Henryka Sienkiewicza 32 D, który realizuje działania na rzecz wszystkich grup społecznych.

Ponadto w Ciechanowie funkcjonują inne podmioty obejmujące wsparciem analizowane grupy społeczne. W kontekście osób starszych jest to Dzienny Dom „Senior+”, który działa w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Natomiast w odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami oraz osób w kryzysie zdrowia psychicznego (w tym osób chorujących psychicznie oraz z niepełnosprawnością intelektualną) wsparcie zapewnia Środowiskowy Dom Samopomocy typu A i B, z siedzibą przy ul. Niechodzkiej 14, który funkcjonuje jako samodzielna jednostka organizacyjna.

W latach 2022–2024 najwięcej osób zatrudnionych było w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, którego liczba pracowników wahała się od 87 osób w 2022 roku, przez spadek do 83 osób w 2023, aż do ponownego spadku do 79 osób w 2024 roku. Liczba personelu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosiła odpowiednio 2,07 w 2022 roku, 1,99 w 2023 roku oraz 1,90 w 2024 roku.

Środowiskowy Dom Samopomocy zatrudniał 15 osób w 2022 roku, 12 w 2023, a w 2024 roku zatrudnienie spadło do 11 osób. Liczba personelu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców utrzymywała się w przedziale 0,27–0,32. Dzienny Dom „Senior+” charakteryzował się najmniejszym zatrudnieniem. W 2022 roku pracowały tam 4 osoby, w 2023 – również 4, a w 2024 także 4. Personel w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oscylował wokół wartości 0,08–0,10. Środowiskowy Dom Samopomocy przez cały analizowany okres dysponował 40 miejscami. Liczba osób korzystających z usług wynosiła 48 w 2022 roku, 47 w 2023 roku oraz 47 w 2024 roku.

Dzienny Dom „Senior+” oferował 30 miejsc w każdym roku objętym analizą. Liczba osób korzystających z jego usług wynosiła 37 w 2022 roku, 39 w 2023 i 39 w 2024, również przekraczając liczbę dostępnych miejsc. Obie instytucje – Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Dzienny Dom „Senior+” – prowadzone były przez miasto Ciechanów.

Środowiskowy Dom Samopomocy finansowany jest w całości z dotacji budżetu państwa. Wysokość finansowania i koszty utrzymania były równe i rosły z roku na rok: od 948 660 zł w 2022 roku do 1 120 699,20 zł w 2023 roku, co świadczy o systematycznym zwiększaniu nakładów finansowych. W 2024 roku dotacja od wojewody wyniosła 1 262 804,60

Dzienny Dom „Senior+” jest finansowany z kilku źródeł: środków przekazywanych przez wojewodę, wkładu własnego gminy oraz opłat wnoszonych przez podopiecznych. zł, wkład własny gminy – 144 000 zł, a opłaty podopiecznych – 106 051,78 zł. Całkowite koszty utrzymania placówki w 2024 roku sięgnęły 529 298,38 zł. Powyższe dane przedstawia Tabela 7, Tabela 8 oraz Tabela 9.

Tabela 7. Informacje o personalu instytucji pomocy społecznej w mieście Ciechanów dla lat 2022-2024

Instytucja	Liczba personelu			Liczba personelu na 1000 mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	87	83	79	2,07	1,99	1,90
Środowiskowy Dom Samopomocy	15	12	11	0,32	0,27	0,27
Dzienny Dom Senior+	4	4	4	0,08	0,08	0,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-05, MRiPS-06

Tabela 8. Podstawowe informacje o instytucjach (z wyłączeniem MOPS) w mieście Ciechanów dla lat 2022-2024

Instytucja	Lokalizacja (miasto/wieś)	Liczba miejsc			Liczba osób korzystających		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024
Środowiskowy Dom Samopomocy	miasto	40	40	40	48	47	47
Dzienny Dom Senior+	miasto	30	30	30	37	39	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-06

Tabela 9. Informacje organizacyjne dotyczące instytucji (z wyłączeniem MOPS) dla lat 2022-2024

Instytucja	Jednostka prowadząca			Źródła finansowania			Wysokość finansowania [zł]			Koszty utrzymania [zł]		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Środowiskowy Dom Samopomocy	Miasto	Miasto	Miasto	Dotacje budżetu państwa (100%)	Dotacje budżetu państwa (100%)	Dotacje budżetu państwa (100%)	948660,0	1120699,2	1262804,6	948660,00	1120699,2	1262804,6
Dzienny Dom Senior+	Miasto	Miasto	Miasto	Wojewoda	Wojewoda	Wojewoda	bd.	122400,00	131040,00	406910,00	455449,78	529298,38
				Wkład własny gminy	Wkład własny gminy	Wkład własny gminy	bd.	144000,00	144000,00			
				Oplaty podopiecznych	Oplaty podopiecznych	Oplaty podopiecznych	bd.	75824,44	106051,78			

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-05, MRiPS-03 oraz sprawozdania z działalności MOPS w Ciechanowie za 2024 rok

Szeroki zakres wsparcia społecznego zapewniają także inne instytucje pomocy społecznej oraz placówki dedykowane osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami i osobom w kryzysie psychicznym. Są nimi przede wszystkim:

- 5 Klubów Seniora,
- Dzienny Dom Pobytu PCK,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Warsztat Terapii Zajęciowej,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze
- Jednostka specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.

W zakresie infrastruktury instytucjonalnej, niezwiązanej bezpośrednio z pomocą społeczną, w Ciechanowie funkcjonują:

- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- COEK STUDIO,
- Powiatowe Centrum Kultury i Sztuki,
- Powiatowa Biblioteka Publiczna,
- 25 placówek ochrony zdrowia, w tym przychodnie i gabinety specjalistyczne.

Mieszkańcy Ciechanowa korzystają również z usług oferowanych przez jednostki powiatowe:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – jednostka organizacyjna pomocy społecznej na szczeblu powiatowym;
- Dom Pomocy Społecznej “Kombatant” oraz Dom Pomocy Społecznej na ulicy Kruczej 32 w Ciechanowie - placówki łącznie posiadają 290 miejsc. W 2023 roku korzystało z nich 314 osób;
- Ośrodek Wsparcia - posiadający 30 miejsc - liczba osób korzystających w 2023 roku to 33.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Socjalizacyjna;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Nasz Dom".

Oprócz tego, na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów w maju 2024 roku zarejestrowanych było 179 organizacji pozarządowych, działających na rzecz różnych grup społecznych i obszarów życia publicznego i dopełniających funkcję oficjalnych podmiotów pomocy społecznej w mieście.

Zarówno liczba osób, jak i liczba rodzin otrzymujących świadczenia pomocy społecznej uległa zmniejszeniu w latach 2022–2024. W przypadku liczby osób odnotowano spadek o 5,51%, z poziomu 1 034 osób w 2022 roku do 977 w 2024 roku. Biorąc pod uwagę rodziny objęte wsparciem w postaci świadczeń, ich liczba zmniejszyła się o 7,39%, natomiast liczba rodzin otrzymujących pomoc udzielaną w ramach pracy socjalnej zwiększyła się z poziomu 1 123 w 2022 roku do 1 224 w 2024 roku (wzrost o 9,00%).

Szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024 przedstawia Tabela 10.

Tabela 10. Liczba rodzin korzystająca ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Świadczenia pieniężne	1 034	1 024	977	595	572	551
Świadczenia niepieniężne	421	497	441	352	386	329
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	3	0	1	3	0	1
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	1 231	1 260	1 172	763	755	710
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	x	x	x	1 123	1 277	1 224

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-03

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie realizuje zadania w zakresie świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Do świadczeń rodzinnych zaliczają się:

1. Zasiłek rodzinny wraz z przysługującymi do niego dodatkami.
2. Świadczenia opiekuńcze, w tym:
 - zasiłek pielęgnacyjny,
 - świadczenie pielęgnacyjne.
3. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka
4. Świadczenie rodzicielskie

Świadczenia rodzicielskie przysługują osobom sprawującym opiekę nad dzieckiem, które z powodu swojej sytuacji zawodowej nie mogą skorzystać z zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Ze wsparcia tego mogą skorzystać na przykład osoby bezrobotne, studenci czy pracujący na umowę o dzieło.

W latach 2022–2024 zaobserwowany został stopniowy spadek liczby rodzin korzystających ze świadczenia rodzicielskiego, jak również liczby wypłaconych świadczeń i łącznej ich kwoty. W 2022 roku ze wsparcia skorzystało 131 rodzin, którym wypłacono 861 świadczeń na łączną kwotę 768 592 zł. W 2023 roku liczby te spadły odpowiednio do 110 rodzin, 707 świadczeń i kwoty 641 927 zł, natomiast w 2024 roku świadczenie otrzymało 99 rodzin, wypłacono 596 świadczeń o łącznej wartości 526 282 zł. Powyższe dane przedstawia Tabela 11.

Tabela 11. Realizacja świadczeń rodzinnych - świadczenia rodzicielskie

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	131	110	99
Liczba świadczeń	861	707	596
Kwota świadczeń	768 592	641 927	526 282

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z działalności MOPS w Ciechanowie za 2024 rok

W latach 2022–2024 odnotowano wyraźny spadek liczby rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych oraz dodatków do tych zasiłków. W 2022 roku świadczenia te otrzymało 672 rodzin na łączną kwotę 2 538 511 zł. W kolejnym roku liczba ta zmniejszyła się do 592 rodzin, a kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 2 041 793 zł. W 2024 roku zasiłki rodzinne i dodatki wypłacono już tylko 448 rodzinom, na łączną kwotę 1 595 022 zł, co przedstawia poniższa Tabela 12.

Tabela 12. Realizacja świadczeń rodzinnych - zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	672	592	448
Kwota świadczeń	2 538 511	2 041 793	1 595 022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z działalności MOPS w Ciechanowie za 2024 rok

W latach 2022–2024 dodatki do zasiłków rodzinnych wypłacane przez MOPS w Ciechanowie obejmowały różne formy wsparcia, skierowane do rodzin w zróżnicowanej sytuacji życiowej, co przedstawia Tabela 13. Dane zebrane w tym okresie wskazują na ogólną tendencję spadkową zarówno pod względem liczby rodzin objętych poszczególnymi dodatkami, jak i liczby wypłaconych świadczeń oraz ich łącznej wartości.

Dodatek **z tytułu urodzenia dziecka** wypłacono w 2022 roku 37 rodzinom (38 świadczeń na kwotę 38 000 zł), a w 2024 roku już tylko 15 rodzinom (15 świadczeń na kwotę 15 000 zł), co może świadczyć o spadającej liczbie urodzeń. Również dodatki związane **z urlopem wychowawczym** wykazały spadek – z 197 świadczeń w 2022 roku do 90 w 2024 roku, a kwota świadczeń zmniejszyła się z 76 266 zł do 34 239 zł. W przypadku dodatku **z tytułu samotnego wychowywania dziecka** liczba rodzin utrzymywała się na względnie stałym poziomie (72–76 rodzin rocznie), jednak liczba świadczeń i ich wartość uległy zmniejszeniu – z 954 świadczeń i 189 279 zł w 2022 roku do 816 świadczeń i 162 057 zł w 2024 roku.

Dodatek **z tytułu kształcenia i rehabilitacji** dziecka był jednym z częściej przyznawanych – w 2022 roku otrzymało go 112 rodzin (1 134 świadczenia na kwotę 120 820 zł), a w 2024 roku odpowiednio 94 rodziny, 1 014 świadczeń i 109 580 zł. Dodatki **związane z edukacją dziecka** również wykazują tendencję spadkową – z 445 rodzin w 2022 roku do 294 w 2024 roku, a liczba świadczeń i ich wartość spadły z 714 do 498 oraz z 71 200 zł do 49 800 zł.

Znaczący był również dodatek **z tytułu wielodzietności**, który w 2022 roku objął 177 rodzin (2 454 świadczenia na kwotę 233 130 zł), natomiast w 2024 roku już tylko 130 rodzin (1 881 świadczeń na kwotę 178 695 zł).

Świadczenia opiekuńcze przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Tabela 14 przedstawia realizację świadczeń rodzinnych w ramach świadczeń opiekuńczych w mieście Ciechanów.

W latach 2022–2024 w Ciechanowie systematycznie wzrastała liczba rodzin korzystających ze świadczeń opiekuńczych, a co za tym idzie – także liczba wypłaconych świadczeń oraz łączna kwota wydatkowana na ten cel. W przypadku świadczenia pielęgnacyjnego liczba rodzin wzrosła z 275 w 2022 roku do 333 w 2024 roku, co przełożyło się na zwiększenie liczby świadczeń z 3 001 do 3 524 oraz wzrost łącznej kwoty wypłat z 6,3 mln zł do ponad 10,5 mln zł. Z kolei zasiłek pielęgnacyjny był przyznawany corocznie ponad 900 rodzinom. Wzrost liczby świadczeń z 10 383 do 11 019 przełożył się na zwiększenie kwoty wypłat z 2,24 mln zł do ponad 2,37 mln zł.

Tabela 13. Dodatki do zasiłków rodzinnych

Nazwa dodatku	Liczba rodzin			Liczba świadczeń			Kwota świadczeń		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
z tyt. urodzenia dziecka	37	38	15	38	40	15	38 000	40 000	15 000
z tyt. urlopu wychowawczego	25	16	12	197	100	90	76 266	37 631	34 239
z tyt. samotnego wychowywania	76	73	72	954	1 010	816	189 279	202 130	162 057
z tyt. kształcenia i rehabilitacji	112	96	94	1 134	1 052	1 014	120 820	112 480	109 580
z tyt. rozpoczęcia roku szkolnego	445	379	294	714	637	498	71 200	63 700	49 800
z tyt. dojazdu do szkoły	10	8	9	55	62	57	3 795	4 278	3 933
z tyt. zamieszkiwania w miejscowości, w której znajduje się szkoła	1	1	2	6	2	16	678	226	1 808
z tyt. wielodzietności	177	148	130	2 454	2 056	1 881	233 130	195 320	178 695

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z działalności MOPS w Ciechanowie za 2024 rok

Tabela 14. Realizacja świadczeń rodzinnych – świadczenia opiekuńcze

Nazwa dodatku	Liczba rodzin			Liczba świadczeń			Kwota świadczeń		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Świadczenie pielęgnacyjne	275	298	333	3 001	3 318	3 524	6 344 217	8 007 696	10 551 157
Zasiłek pielęgnacyjny	919	916	937	10 383	10 442	11 019	2 241 067	2 253 584	2 378 341

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z działalności MOPS w Ciechanowie za 2024 rok

Łączna kwota świadczeń z pomocy społecznej przekazanych w ramach zadań własnych Gminy Miejskiej Ciechanów w 2024 roku wyniosła 4 634 487 zł. W porównaniu do roku 2022 był to wzrost łącznej kwoty świadczeń o 22,30%. Biorąc pod uwagę poszczególne rodzaje świadczeń, największą kwotą w 2024 roku charakteryzowały się usługi opiekuńcze (1 836 896 zł), z których korzystało 130 osób. Kolejnymi świadczeniami były zasiłki stałe na łączną kwotę 1 088 962 zł, którymi objęto 134 osoby, oraz zasiłki okresowe, z których skorzystało 374 osób, a ich koszt wyniósł 724 505 zł. Szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 w Gminie Miejskiej Ciechanów przedstawia poniższa Tabela 15.

Tabela 15. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin			Kwota świadczeń [zł]		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ogółem	1 231	1 260	1 172	763	755	710	3 788 544	4 071 340	4 634 487
W tym:									
Zasilki stale	150	143	134	150	143	134	851 420	835 733	1 088 962
Zasilki okresowe	400	378	374	396	376	370	812 815	779 926	724 505
Schronienie	29	34	43	29	34	43	196 977	193 122	371 599
Posilek	258	341	297	186	233	187	211 098	303 016	295 915
Usługi opiekuńcze	133	134	130	133	134	130	1 378 787	1 664 153	1 836 896
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne)	x	x	x	312	355	509	x	x	x
Interwencja kryzysowa	x	x	x	197	213	215	x	x	x
Praca socjalna	x	x	x	1 123	1 277	1 224	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-03

3.2.2. USŁUGI ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU

Osoby starsze są grupą najbardziej kompleksowo objętą pomocą środowiskową. W ramach działalności MOPS zrealizowano dla nich przede wszystkim usługi opiekuńcze, których łączny wymiar wyniósł 36 779,5 godzin. Za ich świadczenie odpowiadał zespół składający się z 28 osób zatrudnionych głównie na umowę o pracę. Należy jednak zaznaczyć, iż usługi opiekuńcze, realizowane są również dla osób z niepełnosprawnościami oraz w kryzysie zdrowia psychicznego. Osoby starsze mają dostęp również do innych form wsparcia, takich jak teleopieka, projekt „Złota rączka dla seniora” oraz program rządowy „Opieka 75+”, w ramach którego zrealizowano 15 604 godziny wsparcia.

Uzupełnieniem lokalnego systemu wsparcia dla osób starszych i niesamodzielnymi są usługi sąsiedzkie realizowane w ramach projektu „Zwiększenie samodzielności seniorów w miejscu ich zamieszkania”, którego celem jest stworzenie kompleksowego systemu pomocy dla osób powyżej 60. roku życia wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w miejscu zamieszkania. Projekt realizowany jest od czerwca 2025 r. do 31 grudnia 2027 r. i obejmuje również wykorzystanie teleopieki. W okresie od czerwca do sierpnia 2025 r. z usług sąsiedzkich skorzystało 44 osoby, w tym 29 osób z orzeczoną niepełnosprawnością, a łączna liczba zrealizowanych godzin wsparcia wyniosła 5 108,5. W 2025 roku na realizację projektu przeznaczono kwotę 625 842,40 zł.

Osoby z niepełnosprawnościami korzystają z programu „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością”, który obejmuje łącznie 18 328,5 godzin świadczeń. Na terenie miasta Ciechanów funkcjonuje również bezpłatna wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, realizowana w ramach budżetu obywatelskiego, doposażana ze środków budżetu Gminy Miejskiej Ciechanów.

W przypadku rodzin z dziećmi, w ramach funkcjonowania MOPS zrealizowano działania w zakresie dożywiania. Ponadto, kluczowym elementem środowiskowego systemu wsparcia jest usługa asystenta rodziny, kierowana do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W 2024 roku z pomocy asystenta rodziny korzystało 57 rodzin, w których wychowywało się 151 dzieci, w tym 10 rodzin zostało zobowiązanych do współpracy z asystentem na mocy orzeczeń sądowych. MOPS zatrudnił 3 asystentów rodziny na pełne etaty, a przeciętny czas pracy z jedną rodziną wynosił 36,6 miesiąca.

Działania asystentów koncentrują się na podnoszeniu kompetencji rodzicielskich i społecznych, w szczególności w zakresie budowania prawidłowych relacji rodzinnych, dbania o zdrowie dzieci, egzekwowania obowiązku szkolnego, wspierania w leczeniu odwykowym, planowania budżetu domowego, organizacji gospodarstwa domowego, kształtowania nawyków higienicznych, a także w pomocy w kontaktach z urzędami i instytucjami oraz w poszukiwaniu pracy. Usługa współfinansowana jest z programów rządowych „Asystent rodziny w 2024 r.” oraz „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024–2027”.

Dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego prowadzone były konsultacje psychologiczne, których zakres określono na 40 godzin miesięcznie. Usługi te miały charakter specjalistyczny i również były realizowane przez MOPS. Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością objęte były pracą socjalną. Powyższe informacje przedstawia Tabela 16.

Tabela 16. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki (dane za 2024 rok)

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizacji usługi	Liczba personelu
Osoby starsze	Usługi opiekuńcze	36 779,5 godz. (łącznie)	MOPS	28
	Usługi sąsiedzkie	5 108,5 godz. (łącznie) ⁴	MOPS	44
	Usługi teleopieki	-	MOPS	2
	Projekt „Złota rączka dla seniora”	-	MOPS	1
	„Opieka 75+”	15 604 godz. (łącznie)	MOPS	28
Osoby z niepełnosprawnościami	Program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością”	18 328,5 godz. (łącznie)	MOPS	45
	Bezpłatna wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	-	MOPS	1
Rodziny z dziećmi	Pomoc w zakresie dożywiania	-	MOPS	27
	Asystent rodziny	Średnio 36,6 miesięcy czasu pracy z rodziną	MOPS	3
Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Konsultacje psychologiczne	40 godz. miesięcznie	MOPS	1
Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością	Praca socjalna	-	-	22

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS działalność za 2024 oraz Sprawozdania z realizacji zadań powierzonych gminie z zakresu wspierania rodziny w 2024 roku

⁴ Dane dla okresu od 01.06.2025r. do 31.08.2025 r.

3.3. DIAGNOZA POTRZEB WYBRANYCH GRUP DOCELOWYCH W PODZIALE NA OBSZARY WSPARCIA

W celu poznania problemów i potrzeb najbardziej wrażliwych grup społecznych Gminy Miejskiej Ciechanów przeprowadzono warsztaty z przedstawicielami instytucji świadczących usługi z zakresu pomocy społecznej. Diagnoza objęła cztery obszary wsparcia grup społecznych:

- Osoby starsze,
- Osoby z niepełnosprawnościami,
- Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego,
- Dziecko i rodzina.

Poniżej przedstawiono wyniki pracy warsztatowej, które na dalszym etapie tworzenia Planu stanowią podstawę opracowywania działań zwiększających inkluzywność funkcjonowania systemu pomocy społecznej.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB STARSZYCH

Kluczowe potrzeby w obszarze wsparcia osób starszych w Gminie Miejskiej Ciechanów to walka m.in. z poczuciem osamotnienia, trudnościami w dostępie do informacji i usług zdrowotnych, ograniczeniami mobilności wynikającymi z wieku, niepełnosprawności oraz barier architektonicznych. Potrzebne jest zwiększenie dostępu do lekarzy geriatrów i zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w placówkach dla dorosłych. Wskazano również na potrzebę rozwoju usług opiekuńczych.

Seniorzy często borykają się z problemami finansowymi, słabym stanem zdrowia, kolejkami do specjalistów, ograniczeniami sensorycznymi (wzrok i słuch), brakiem motywacji do aktywności społecznej i trudnościami w korzystaniu z technologii informacyjnych.

Jednakże, w obszarze wsparcia osób starszych w Gminie Miejskiej Ciechanów dostrzegalny jest znaczący potencjał, który może zostać wykorzystany do poprawy jakości życia seniorów. Jest on oparty na dostępności czasowej seniorów, wiedzy i doświadczeniu. W Ciechanowie działa szeroka oferta aktywizująca i wspierająca, m.in. Dzienny Dom Senior+, MOPS, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Karta Seniora, kluby seniora, programy profilaktyczne, pikniki zdrowotne oraz wydarzenia kulturalne i sportowe. Miasto oferuje też infrastrukturę przyjazną seniorom (podjazdy, oznakowane przejścia, bezpłatne bilety) oraz usługi takie jak „Złota rączka” i wsparcie firm otwartych na potrzeby osób starszych.

Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Ciechanowie prowadzi działania opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób starszych. Obecnie opieką objętych jest 28 osób niesamodzielnych, które otrzymują wsparcie dostosowane do swoich indywidualnych potrzeb.

OR PCK prowadzi również Dzienny Dom Pobytu (DDP), którego podstawowym celem jest zapewnienie osobom cierpiącym na choroby otępienne we wczesnym stadium kompleksowego wsparcia w formie codziennej opieki, terapii i rehabilitacji, a także umożliwienie im jak najdłuższego samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Działalność DDP obejmuje m.in. prowadzenie treningów poznawczych (usprawniających pamięć, uwagę, myślenie i planowanie), treningów orientacji w rzeczywistości, terapii reminiscencyjnej, zajęć ruchowych i rehabilitacyjnych, terapii z logopedą, zajęć rozwijających umiejętności praktyczne oraz oddziaływań psychospołecznych wspierających osoby z chorobą Alzheimera. Uzupełnieniem są działania integrujące uczestników ze społecznością lokalną, takie jak muzykoterapia, terapia sztuką, wycieczki krajoznawcze i zajęcia ruchowe.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

W obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego wskazano przede wszystkim na problemy takie jak społeczne bagatelizowanie zaburzeń psychicznych, wykluczenie dzieci i młodzieży z życia społecznego, trudności w diagnozowaniu i brak dostępu do odpowiedniego wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego. Sytuację pogarszają także niedobory wykwalifikowanej kadry, brak superwizji, niewystarczająca liczba poradni, brak edukacji o zdrowiu psychicznym w szkołach oraz ograniczona motywacja specjalistów do pracy w tym obszarze.

Zauważono jednak znaczący potencjał, m.in. w postaci możliwości świadczenia kompleksowej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla całych rodzin oraz usystematyzowania działań wspierających. Istotną rolę odgrywają organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa, które – przy odpowiednim finansowaniu – mogą realizować działania pomocowe. Dodatkowo, potencjał tkwi w aktywizacji osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego (np. poprzez Środowiskowe Domy Samopomocy – ŚDS) oraz w możliwych korzyściach ekonomicznych dla firm zatrudniających takie osoby.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Wyzwania w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami obejmują przede wszystkim brak spójnego systemu informacji o dostępnych usługach, ograniczone wsparcie po utracie opiekuna oraz niedobór opieki wytchnieniowej. Istotne są również trudności z integracją społeczną dzieci i młodzieży z dysfunkcjami, bariery na rynku pracy, niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej, brak systematycznej superwizji specjalistów oraz niejasność przepisów dotyczących praw i uprawnień osób z niepełnosprawnościami.

Utworzenie platformy informacyjnej ułatwiającej dostęp do usług, rozwój opieki wytchnieniowej oraz działalność szkół integracyjnych to jedne z kluczowych potencjałów charakteryzujących obszar wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Ważną rolę odgrywają również organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorstwa społeczne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie od 2019 roku prowadzi wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego w ramach projektu „Bezpłatna wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego dla mieszkańców Ciechanowa”. Oferowana forma wsparcia cieszy się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców miasta - w 2023 roku z wypożyczalni skorzystało 37 osób, w 2024 roku 55 osób, natomiast w okresie od stycznia do sierpnia 2025 roku 28 osób.

W zasobach wypożyczalni znajdują się m.in.: wózki inwalidzkie (10 szt.), ręczne wózki inwalidzkie dziecięce (12 szt.), kule łokciowe (10 par) oraz dziecięce (10 szt.), kule pachowe (2 pary), balkoniki inwalidzkie (10 szt.), podpórki czterokołowe (10 szt.), łóżka rehabilitacyjne (14 szt.), materace przeciwodrażnieniowe (14 szt.) oraz rowery rehabilitacyjne trójkołowe (2 szt.). Bezpłatny charakter wypożyczalni stanowi ważny element lokalnego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów.

Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Ciechanowie również prowadzi bezpłatną wypożyczalnię sprzętu pielęgnacyjnego i rehabilitacyjnego, wyposażoną m.in. w wózki inwalidzkie, łóżka rehabilitacyjne, materace przeciwodrażnieniowe, balkoniki i chodziki rehabilitacyjne, siedziska wannowe obrotowe, kule oraz podnośniki EAGLE II o udźwigu do 150 kg.

OBSZAR WSPARCIA RODZINY I DZIECI

W obszarze wsparcia rodziny i dzieci zdiagnozowano pewne problemy, w tym wykluczenie społeczne, bariery finansowe i architektoniczne, a także problemy wewnątrzrodzinne, takie jak nałogi czy konflikty. Brakuje indywidualnego podejścia oraz skoordynowanej współpracy instytucji, co utrudnia skuteczną pomoc. W zakresie zdrowia problemem jest ograniczony dostęp do specjalistów i długi czas oczekiwania, a także złe nawyki zdrowotne. W obszarze edukacji brakuje nauczycieli wspomagających oraz odpowiednich zasobów na zapewnienie

indywidualnego wsparcia uczniom. Stereotypy rodzinne i brak wystarczającej psychoedukacji rodziców pogłębiają te trudności.

Wsparcie środowiskowe dla rodzin z dziećmi w Ciechanowie realizowane jest przez kilka podmiotów. Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Ciechanowie prowadzi świetlicę środowiskową, do której uczęszcza 30 dzieci. Uczestnikom zapewniana jest opieka, zajęcia dodatkowe, korepetycje, udział w kółkach zainteresowań, zajęcia sportowe, wycieczki, kolonie oraz spotkania okolicznościowe.

Kluczowym podmiotem realizującym wsparcie rodzin pozostaje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, który prowadzi działania w zakresie dożywiania dzieci oraz realizuje usługę asystenta rodziny. Działania asystentów koncentrują się na wzmacnianiu kompetencji rodzicielskich i społecznych, w szczególności w zakresie budowania prawidłowych relacji rodzinnych, dbania o zdrowie dzieci, egzekwowania obowiązku szkolnego, wspierania w leczeniu odwykowym, planowania budżetu domowego, organizacji gospodarstwa domowego, kształtowania nawyków higienicznych, a także w pomocy w kontaktach z urzędami i instytucjami oraz w poszukiwaniu pracy.

Od października 2024 roku w Ciechanowie funkcjonuje Punkt Wsparcia Dziecka i Rodziny, prowadzony przez miasto przy Biurze Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień. Zastąpił on dotychczasową Placówkę Wsparcia Dziennego, działającą od 2016 roku w ramach projektów unijnych, rozwijając jednocześnie zakres oferowanej pomocy. Punkt prowadzi działalność w dwóch lokalizacjach: w siedzibie Biura Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień przy ul. Powstańców Wielkopolskich 1A oraz w Krzywej Hali. Jego funkcjonowanie finansowane jest w całości z budżetu miasta, w szczególności z dochodów pochodzących z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Dzieci, młodzież oraz rodzice mogą liczyć na stałe wsparcie psychologiczne i terapeutyczne, pomoc w radzeniu sobie z kryzysami.

3.4. ANALIZA POTRZEB

3.4.1. POTRZEBY W ZAKRESIE ŚWIADCZONYCH USŁUG

W Ciechanowie konieczne jest podjęcie działań zmierzających do wzmocnienia i modernizacji systemu pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin, dzieci oraz osób starszych i wymagających opieki. Istotnym kierunkiem rozwoju jest intensyfikacja pracy z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zwiększenie roli asystentów rodziny i rodzin wspierających. Równocześnie ważnym wyzwaniem pozostaje poprawa infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym kompleksowa termomodernizacja budynku – wymiana dachu, stolarki okiennej oraz ocieplenie, co wpłynie na komfort pracy i dostępność usług dla mieszkańców. W związku z rosnącym zapotrzebowaniem i kosztami usług, wskazane jest podniesienie odpłatności za usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne. Konieczne jest także stałe podnoszenie kompetencji kadry poprzez szkolenia, superwizje i doskonalenie zawodowe, a także rozwijanie pracy środowiskowej i wdrażanie nowoczesnych metod pracy z lokalną społecznością.

3.4.2. USŁUGI DEFICYTOWE

Miasto Ciechanów boryka się z wieloma potrzebami deficytowymi w zakresie usług społecznych. Kluczowym brakiem jest niedobór wykwalifikowanej kadry – szczególnie geriatrów, psychoterapeutów, nauczycieli wspomagających, edukatorów ds. mediów oraz specjalistów świadczących pomoc psychologiczną i społeczną.

W obszarze infrastruktury dostrzega się brak wystarczającej ilości miejsc w okolicznych Zakładach Opiekuńczo-Lecznicych. Wyzwaniem pozostaje również brak systemowej, łatwo

dostępnej informacji dla mieszkańców o dostępnych formach wsparcia, co wynika m.in. z niesprawnego przepływu informacji między instytucjami.

Ponadto występują deficyty w organizacji działań wspierających rodziny, dzieci i osoby w kryzysie zdrowia psychicznego – brakuje zindywidualizowanego podejścia, odpowiednich przepisów oraz narzędzi do skutecznej współpracy między instytucjami a mieszkańcami.

3.4.3. POTRZEBY KADROWE I PROFESJI SPOŁECZNYCH

W obszarze pomocy społecznej widoczny jest istotny niedobór wykwalifikowanej kadry, w szczególności specjalistów takich jak geriatrzy, psychoterapeuci czy edukatorzy ds. mediów społecznościowych. Braki te przekładają się na ograniczoną dostępność usług i utrudniają rozwój nowoczesnych form wsparcia. Również w obszarze edukacji obserwuje się poważne braki kadrowe – szczególnie nauczycieli wspomagających – oraz deficyty zasobów niezbędnych do zapewnienia uczniom indywidualnego wsparcia dostosowanego do ich potrzeb. Jednocześnie niewystarczające finansowanie hamuje możliwości zatrudniania nowych pracowników oraz inwestowania w rozwój zawodowy obecnej kadry, co pogłębia istniejące problemy systemowe i obniża jakość świadczonej pomocy.

3.4.4. POTRZEBY PODMIOTÓW I ORGANIZACJI

Podmioty i organizacje działające na rzecz pomocy społecznej mierzą się z licznymi barierami, które znacząco ograniczają ich efektywność i zdolność do świadczenia kompleksowego wsparcia. Jednym z głównych problemów jest brak odpowiednio przystosowanej infrastruktury – zarówno pod względem lokalowym, jak i wyposażenia technicznego – co utrudnia realizację usług na odpowiednim poziomie. Instytucje często funkcjonują w warunkach niedoboru przestrzeni, co uniemożliwia rozwój oferty oraz wprowadzenie nowych form wsparcia. Dodatkowym ograniczeniem są przepisy prawne i ustawowe, które nie nadążają za zmieniającą się rzeczywistością społeczną i wymaganiami współczesnych systemów pomocy. Utrudniają one elastyczne działanie, szybką reakcję na potrzeby mieszkańców oraz wdrażanie innowacyjnych rozwiązań. Problemy z przepływem informacji między instytucjami prowadzą do rozproszenia działań i braku koordynacji, co obniża skuteczność udzielanego wsparcia.

3.4.5. PRZYCZYNY BRAKU REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

Przyczyny braku realizacji usług społecznych w Ciechanowie są złożone i wynikają z kilku kluczowych czynników. Przede wszystkim, **niewystarczające środki finansowe** stanowią poważną barierę w rozwoju usług społecznych, co utrudnia zapewnienie odpowiedniej jakości wsparcia. Niedofinansowanie skutkuje ograniczonym dostępem do usług, brakiem możliwości organizowania szkoleń, zatrudniania nowych pracowników, czy modernizacji istniejących placówek. Ponadto, **brak odpowiedniej infrastruktury** oraz niedostosowanie budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami czy starszych mieszkańców miasta ogranicza efektywność świadczonej pomocy.

Kolejnym istotnym problemem jest **brak odpowiedniej koordynacji działań** między instytucjami odpowiedzialnymi za pomoc społeczną, co prowadzi do dezorganizacji i opóźnienia realizacji usług. Niedostateczny przepływ informacji między tymi podmiotami utrudnia szybkie reagowanie na potrzeby mieszkańców. Wspomniane trudności są dodatkowo potęgowane przez **brak elastycznych przepisów prawnych**, które nie pozwalają na szybkie dostosowanie systemu usług społecznych do zmieniających się potrzeb społecznych.

Dodatkowo, w mieście Ciechanów występują **problemy w zakresie transportu indywidualnego**, co stwarza bariery mobilności, zwłaszcza w przypadku osób starszych i z niepełnosprawnościami. Choć miasto dysponuje nowoczesnym transportem publicznym – wyposażonym w niskopodłogowe autobusy przystosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach – nadal istnieje istotna potrzeba rozwoju usług transportu indywidualnego.

Rozszerzenie tej oferty znacząco zwiększyłoby możliwości przemieszczania się osób, które napotykają trudności w korzystaniu z komunikacji zbiorowej.

Ograniczenia architektoniczne, w tym brak odpowiednich podjazdów czy przystosowanych przejść, również stanowią poważne wyzwanie. Co więcej, **niedobór wykwalifikowanej** kadry specjalistów – w tym geriatrów, psychoterapeutów, nauczycieli wspomagających oraz pracowników socjalnych – pogłębia problemy systemowe i ogranicza skuteczność realizacji usług. Brak odpowiednich ekspertów w tych obszarach znacząco utrudnia zapewnienie wsparcia dla osób z różnymi potrzebami, a także hamuje rozwój usług społecznych.

4. PLAN ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH

Zidentyfikowane potrzeby mieszkańców Ciechanowa oraz wyzwania, przed którymi stoją lokalne instytucje, stały się podstawą do opracowania Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2026–2029. Głównym celem Planu jest:

Stworzenie spójnego i dostępnego systemu usług społecznych w Ciechanowie, który skutecznie odpowiada na złożone potrzeby lokalnej społeczności, w szczególności seniorów, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz osób zmagających się z problemami zdrowia psychicznego

Realizacja celu głównego będzie możliwa dzięki wdrożeniu celów szczegółowych, opracowanych z myślą o konkretnych grupach odbiorców wsparcia. Poniższy schemat przedstawia ich zestawienie.

Osoby starsze

- Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia seniorów, opartego na rozwijaniu różnorodnych i łatwo dostępnych usług społecznych, które umożliwią im godne i bezpieczne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.

Osoby z niepełnosprawnościami

- Zapewnienie dostępnych i dobrze skoordynowanych form pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, aby wspierać ich samodzielność i pełne uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności.

Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

- Rozwinięcie spójnego systemu wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, obejmującego łatwo dostępne usługi terapeutyczne, rehabilitacyjne i integracyjne, które umożliwią im powrót do aktywności społecznej i zawodowej oraz poprawią jakość ich życia.

Rodziny z dziećmi

- Rozwinięcie skoordynowanych działań wspierających dzieci i rodziny, obejmujących dostęp do edukacji, opieki i wsparcia społecznego, które będą wspierać rozwój najmłodszych oraz wzmocnić kompetencje wychowawcze rodziców, szczególnie w sytuacjach kryzysowych.

W dalszej części przedstawiono zestaw działań przypisanych do poszczególnych celów szczegółowych, uporządkowanych według obszarów wsparcia. Dla każdego z działań określono planowany czas realizacji, instytucje odpowiedzialne za wdrożenie, przewidywane koszty oraz możliwe źródła finansowania.

4.1. OSOBY STARSZE

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Szacowany koszt	Źródło finansowania
1. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia seniorów, opartego na rozwijaniu różnorodnych i łatwo dostępnych usług społecznych, które umożliwią im godne i bezpieczne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.	1.1. Rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych	2026-2029	MOPS we współpracy z placówkami oświatowymi, ŚDS	Bezkosztowo	Program „Mazowsze dla Seniorów”, Budżet gminy
	1.2. Kontynuacja realizacji usługi „Złota Rączka dla Seniora ” , której zadaniem jest pomoc samotnym osobom starszym w mieście	2026-2029	MOPS	10 tys. zł/rok	Budżet gminy/środki zewnętrzne
	1.3. Dalsza realizacja usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób starszych	2026-2029	OR PCK	500 tys./rok ⁵	Fundusze Europejskie dla Mazowsza oraz środki własne Program rządowy „Opieka 75+”
			MOPS	250 tys./rok	
	1.4. Wykorzystywanie technologii teleopieki , umożliwiającej osobom niesamodzielnym jak najdłuższe, bezpieczne pozostanie w ich środowisku oraz miejscu zamieszkania	2026-2029	MOPS	1 840,00/rok	Fundusze Europejskie dla Mazowsza - „Usługi sąsiedzkie”
1.5. Rozwój oferty dedykowanej seniorom , poprzez organizację wydarzeń, programów integracyjnych i aktywizujących	2026-2029	OR PCK (Klub Aktywnego Seniora) Stowarzyszenia, UTW, SSzW w Ciechanowie, MOPS,	600 tys./rok	Fundusze Europejskie dla Mazowsza, środki własne, „Mazowsze dla Seniorów”, budżet gminy, środki własne NGO	

⁵ W zależności od liczby osób objętych wsparciem

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Szacowany koszt	Źródło finansowania
			Ciechanowska Rada Seniorów, COEK STUDIO, PANS, KPP w Ciechanowie, MOSiR		
	1.6. Prowadzenie działań w ramach Dziennego Domu Senior+	2026-2029	MOPS	273,6 tys. zł/rok	Program Senior+
	1.7. Prowadzenie działań w ramach Dziennego Domu Pobytu , celem zapewnienia osobom cierpiącym na choroby otępienne we wczesnym jej stadium wsparcia w formie codziennej opieki i terapii oraz rehabilitacji, a także umożliwienie samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.	2026-2029	OR PCK	1,5 mln./rok	Do końca 2026 dofinansowanie z budżetu Samorządu Województwa Mazowieckiego. Później: Fundusze Europejskie dla Mazowsza, środki własne, Samorząd Województwa Mazowieckiego.
	1.8. Rozwój działań profilaktycznych i edukacyjnych, szczególnie w zakresie nadużywania leków i alkoholu	2026-2029	Urząd Miasta – Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	20 tys. zł/rok	Budżet gminy, „Mazowsze dla zdrowia 2025”
	1.9. Realizacja Strategii Polityki Senioralnej w Gminie Miejskiej Ciechanów	2026-2028	Podmioty wskazane w Strategii	-	Budżet gminy, dotacje wojewódzkie („Mazowsze dla Seniorów”)

4.2. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Szacowany koszt	Źródło finansowania
2. Zapewnienie dostępnych i dobrze skoordynowanych form pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, aby wspierać ich samodzielność i pełne uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności.	2.1. Dalsze wspieranie osób z niepełnosprawnościami w zakresie wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego	2026-2029	MOPS	100 tys. (zakup nowego wyposażenia)	Budżet gminy, (utrzymanie wypożyczalni) i Fundusze UE, z przeznaczeniem na zakup nowego wyposażenia
	2.2. Kontynuacja realizacji programu „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością”	2026-2029	MOPS	1,2 mln/rok	Fundusz solidarnościowy
	2.3. Wsparcie w aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami –współpraca z Urzędem Pracy, Stowarzyszeniami w celu skutecznego włączenia osób z niepełnosprawnościami na rynek pracy.	2026-2029	MOPS, Urząd Pracy, Stowarzyszenia i Fundacje	30 tys./rok	PFRON
	2.4. Działania na rzecz aktywnego włączenia osób z niepełnosprawnościami w życie lokalne , poprzez organizację wydarzeń, warsztatów, spotkań integracyjnych oraz programów, które umożliwią im pełne uczestnictwo w kulturze, edukacji i aktywności fizycznej.	2026-2029	ŚDS, Urząd Miasta, MOPS, stowarzyszenia, fundacje, Ciechanowska Rada Seniorów, COEK STUDIO, UTW, SSzW w Ciechanowie, PANS, KPP w Ciechanowie,	1 583 037 ,00 zł/rok (ŚDS)	Fundusze Europejskie – aktywizacja, budżet gminy, środki NGO

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Szacowany koszt	Źródło finansowania
			MOSiR		

4.3. OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Koszt	Źródło finansowania
3. Rozwinięcie spójnego systemu wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, obejmującego łatwo dostępne usługi terapeutyczne, rehabilitacyjne i integracyjne, które umożliwią im powrót do aktywności społecznej i zawodowej oraz poprawią jakość ich życia.	3.1. Rozwój wspólnego systemu wsparcia kryzysowego , m.in. poprzez utworzenie dedykowanego punktu interwencji kryzysowej, który będzie dostępny 24/7	2026-2029	Stowarzyszenie Nadzieja na Życie	20 mln	Środki prywatne, sponsoring
	3.2. Kontynuacja świadczenia wsparcia w postaci konsultacji psychologicznych	2026-2029	MOPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, SSW w Ciechanowie, placówki oświatowe, BPiRPU, PCK, Stowarzyszenie Nadzieja na Życie	- 10 tys. (Stowarzyszenie Nadzieja na Życie) - 48 tys. zł (MOPS)	Budżety poszczególnych instytucji, w tym dotacja z Urzędu Miasta Ciechanów, środki zewnętrzne, NGO
	3.3. Dalsza realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych, usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych w lokalnych placówkach	2026-2029	MOPS, ŚDS, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	53 tys. zł (MOPS)	Budżety poszczególnych instytucji (w tym gminy), dotacja Wojewody
	3.4. Tworzenie programów reintegracji społecznej dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego , pomagających w powrocie do pracy, szkoleniach	2026-2029	Stowarzyszenia i fundacje, Urząd Pracy	5 tys./rok (PUP)	Fundusze Europejskie dla Mazowsza, PFRON

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Koszt	Źródło finansowania
	zawodowych czy angażowaniu się w życie lokalnej społeczności.				

4.4. DZIECKO I RODZINA

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Koszt	Źródło finansowania
4. Rozwinięcie skoordynowanych działań wspierających dzieci i rodziny, obejmujących dostęp do edukacji, opieki i wsparcia społecznego, które będą wspierać rozwój najmłodszych oraz wzmacniać kompetencje wychowawcze rodziców, szczególnie w sytuacjach kryzysowych.	4.1. Realizacja usługi asystenta rodziny , który będzie odpowiedzialny za bieżące wsparcie, pomoc w organizacji życia codziennego.	2026-2029	MOPS, SOSzW	241 920,00 zł./rok (MOPS)	Budżet gminy, dotacja Wojewody
	4.2. Kontynuacja Szkół dla Rodziców oraz działań psychoedukacyjnych w zakresie profilaktyki wychowawczej , które pomogą im w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach wychowawczych, rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych oraz rozwoju	2026-2029	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe	Bezkosztowo	Budżety placówek, środki własne
	4.3. Kontynuacja pomocy żywnościowej dla uczniów w szkołach oraz pozostałych osób w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu ”	2026-2029	MOPS	600 tys./rok (MOPS)	Budżet państwa/budżet gminy (80%/20%)
	4.4. Zapewnienie dostępu do pełnej diagnozy dzieci , umożliwiającej szybsze wykrycie wszelkich problemów rozwojowych, emocjonalnych i psychicznych	2026-2029	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Centrum Zdrowia Psychicznego Menti Clinic	-	Program „Za życiem”, Fundusze Europejskie dla Mazowsza, Budżety placówek, środki prywatne
	4.5. Zapewnienie dostępu do psychologa dziecięcego , który będzie pracował z dziećmi z problemami emocjonalnymi i wychowawczymi.	2026-2029	Placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, SSzW w	Bezkosztowo	Budżety placówek, środki własne

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Koszt	Źródło finansowania
			Ciechanowie		
	4.6. Kontynuacja działalności grup wsparcia, umożliwiających rodzicom i dzieciom, borykającym się z problemami emocjonalnymi, społecznymi i wychowawczymi, spotkania z osobami w podobnej sytuacji.	2026-2029	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	25 tys. zł/rok	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Mazowsza
	4.7. Rozwój działań w ramach funkcjonowania świetlicy środowiskowej PCK	2026-2029	OR PCK	500 tys./rok	Do maja 2026 dofinansowanie z programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza. Później: Fundusze Europejskie dla Mazowsza, środki własne, Samorząd Województwa Mazowieckiego

5. KOSZTY REALIZACJI PLANU

5.1. PODSUMOWANIE KOSZTÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiono syntetyczne zestawienie szacunkowych kosztów realizacji działań ujętych w Planie rozwoju usług społecznych. Wskazane wartości mają charakter orientacyjny i mogą ulec zmianie w zależności od dostępności środków finansowych, rozstrzygnięć konkursowych, decyzji organów administracji publicznej oraz uwarunkowań społeczno-ekonomicznych.

Na wstępie należy podkreślić, iż w Planie ujęto również te działania, które są już obecnie realizowane i pozostają finansowane w ramach bieżących budżetów jednostek organizacyjnych, np. zapewnienie dostępu do psychologa dziecięcego czy prowadzenie działań psychoedukacyjnych w placówkach oświatowych. Choć działania te generują określone wydatki, nie wymagają one dodatkowych nakładów finansowych w ramach Planu, dlatego zostały oznaczone jako bezkosztowe.

Dokument obejmuje cztery obszary priorytetowe:

1. wsparcie osób starszych,
2. wsparcie osób z niepełnosprawnościami,
3. wsparcie osób w kryzysie zdrowia psychicznego,
4. wsparcie dziecka i rodziny.

Poniżej zaprezentowano zbiorcze zestawienie kosztów w podziale na poszczególne grupy odbiorców.

OSOBY STARSZE

W obszarze wsparcia seniorów, który z roku na rok nabiera coraz większego znaczenia i wymaga sukcesywnego zwiększania nakładów finansowych, zaplanowano realizację działań o charakterze m.in. usługowym, profilaktycznym, integracyjnym oraz opiekuńczym. Największe obciążenia finansowe wiążą się z zapewnieniem usług opiekuńczych oraz utrzymaniem placówek dziennego wsparcia. Na podstawie dostępnych danych oszacowano, iż:

- koszty funkcjonowania Dziennego Domu Pobytu będą wynosić ok. 1,5 mln zł rocznie,
- koszty usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych - łącznie ok. 750 tys. zł rocznie,
- koszty działań integracyjnych, edukacyjnych i aktywizujących – ok. 600 tys. zł rocznie,
- koszty funkcjonowania Dziennego Domu Senior+ – ok. 273,6 tys. zł rocznie.

W Ciechanowie zakłada się również realizację mniej kosztochłonnych działań, takich jak Kontynuacja realizacji usługi „Złota Rączka dla Seniora”, rozwój działań profilaktycznych i edukacyjnych, szczególnie w zakresie nadużywania leków i alkoholu czy kontynuacja wykorzystania technologii teleopieki.

Łączny i ogólny szacunkowy nakład finansowy działań w obszarze wsparcia seniorów wynosi ok. 3,2 mln złotych.

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

W ramach wsparcia osób z niepełnosprawnościami uwzględniono m.in. rozwój usług asystenckich, wzmocnienie dostępności usług rehabilitacyjnych, działania aktywizacyjne oraz doposażenie infrastruktury.

Najbardziej kosztochłonne działania obejmują:

- działalność Środowiskowego Domu Samopomocy – ok. 1,58 mln zł rocznie,

- program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” – ok. 1,2 mln zł rocznie,
- zakup wyposażenia dla wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego – ok. 100 tys. zł (koszt jednorazowy),
- działania aktywizacyjne – ok. 30 tys. zł rocznie.

Łączny szacunkowy koszt roczny wynosi ok. 2,9 mln zł.

OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

W ramach tego obszaru przewidziano rozwój systemu wsparcia kryzysowego, w tym utworzenie i prowadzenie punktu interwencji kryzysowej, a także kontynuację działań terapeutycznych, diagnostycznych oraz reintegracyjnych.

Najważniejsze pozycje kosztowe to:

- utworzenie i funkcjonowanie punktu interwencji kryzysowej 24/7 – ok. 20 mln zł,
- konsultacje psychologiczne – łącznie ok. 58 tys. zł rocznie,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze i terapeutyczne – ok. 53 tys. zł rocznie,
- programy reintegracji – ok. 5 tys. zł rocznie.

Łączny szacunkowy koszt roczny, nie uwzględniając kosztu inwestycyjnego, wynosi ok. 116 tys. zł.

DZIECKO I RODZINA

Zakres kosztów obejmuje m.in. działania asystentów rodziny, pomoc żywnościową, wsparcie psychologiczne i psychoedukacyjne, a także funkcjonowanie świetlicy środowiskowej.

Najważniejsze koszty:

- program „Posiłek w szkole i w domu” – ok. 600 tys. zł rocznie,
- usługa asystenta rodziny – ok. 241,9 tys. zł rocznie,
- grupy wsparcia i działania psychoedukacyjne – ok. 25 tys. zł rocznie,
- świetlica środowiskowa PCK – ok. 500 tys. zł rocznie.

Łączny szacunkowy koszt roczny zakłada wydatki na poziomie ok. 1,37 mln. zł.

5.2. ZESTAWIENIE POTENCJALNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Ramy finansowe Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2026–2029 określają szacunkowe nakłady niezbędne do skutecznej realizacji zaplanowanych działań i przedsięwzięć. Plan zakłada maksymalne wykorzystanie dostępnych źródeł finansowania, w tym środków własnych gminy, funduszy z budżetu województwa, funduszy krajowych oraz środków z Unii Europejskiej i innych funduszy zewnętrznych, w celu zapewnienia sprawnego wdrażania rozwiązań sprzyjających rozwojowi lokalnych usług społecznych.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację działań zaplanowanych w Planie zależy od ich zakresu, harmonogramu realizacji, aktualnej sytuacji finansowej Gminy Miejskiej Ciechanów oraz jej możliwości inwestycyjnych. Kluczowe znaczenie będą miały także założenia długoterminowej polityki finansowej i społecznej gminy.

Podstawą planowania ram finansowych są budżet gminy oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa, w której określono zasoby przeznaczone na realizację zadań służących rozwojowi usług społecznych. Prognoza ta uwzględnia również wpływ planowanych działań na ogólną kondycję finansową gminy. Jej kształtowanie uzależnione jest od czynników makroekonomicznych, takich jak dynamika wzrostu gospodarczego, inflacja, zmiany na rynku pracy czy modyfikacje przepisów w zakresie finansów publicznych i polityki społecznej.

Poniżej przedstawiono zestawienie potencjalnych źródeł finansowania wraz z przypisanymi im obszarami działań. Analizę rozpoczęto od funduszy o najwyższym szczeblu – unijnych, następnie uwzględniono środki pochodzące z budżetu państwa, budżetu województwa mazowieckiego, a także z innych dostępnych funduszy i instrumentów wsparcia.

Tabela 17. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Zdrowie pracowników	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Zdrowie psychiczne w pracy	Wsparcie zdrowia psychicznego pracodawców i pracowników, w tym profilaktyka wypalenia zawodowego.
	Usługi społeczne i zdrowotne	Osoby starsze	Dzienne Domy Opieki Medycznej	Tworzenie i wsparcie funkcjonowania placówek oferujących dzienną opiekę medyczną.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Mieszkania treningowe i wspomagane	Zapewnienie warunków do samodzielnego funkcjonowania osób wymagających wsparcia.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Wsparcie dla opiekunów osób zależnych poprzez czasowe przejęcie opieki.
		Osoby starsze	Aktywizacja seniorów	Zwiększenie samodzielności, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i aktywizacja seniorów.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i, Rodziny z dziećmi	Usługi asystenckie	Pomoc osobom z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i	Usługi teleopiekuńcze	Zdalne monitorowanie stanu zdrowia i bezpieczeństwa osób starszych lub niesamodzielnych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i	Usługi transportowe	Transport dla osób potrzebujących wsparcia, np. do placówek zdrowotnych czy społecznych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i	Transport door-to-door	Indywidualny transport dla osób o ograniczonej mobilności.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i	Usługi opiekuńcze	Świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania.

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
	Usługi społeczne na rzecz rodzin	Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie mieszkania	Adaptacja mieszkań do potrzeb osób starszych lub z niepełnosprawnościami.
		Rodziny z dziećmi	Mediacje rodzinne	Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez mediacje.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Konsultacje i porady psychologiczne	Wsparcie psychologiczne, psychoedukacja i działania profilaktyczne.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	Terapeutyczne i społeczne wsparcie osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.
		Rodziny z dziećmi	Poradnictwo prawne	Udzielanie porad prawnych w zakresie funkcjonowania rodziny.
		Rodziny z dziećmi	Terapia rodzinna	Terapia dla rodzin przeżywających trudności we współżyciu społecznym lub emocjonalnym.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Psychoterapia indywidualna	Pomoc psychoterapeutyczna dla osób indywidualnych.
		Rodziny z dziećmi	Grupy wsparcia i warsztaty wychowawcze	Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i wymiana doświadczeń.
	Rodziny z dziećmi	Praca socjalna	Świadczenia pracy socjalnej na rzecz rodzin wymagających wsparcia.	
	Rewitalizacja miast	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Likwidacja przeszkód utrudniających poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami.
Osoby z niepełnosprawnościami		Dostosowanie obiektów	Przystosowanie budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poprawa dostępności przestrzeni publicznej.	
Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	-	Wszyscy mieszkańcy	Paczki żywnościowe/posiłki oraz działania towarzyszące, - warsztaty i doradztwo.	Zapewnienie osobom najbardziej potrzebującym podstawowej pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków oraz umożliwienie im udziału w bezpłatnych warsztatach na rzecz włączenia społecznego
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego	Program Aktywny Maluch 2022-2029	Rodziny z dziećmi	Usługi opieki nad dziećmi	Tworzenie i funkcjonowanie nowych miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie) poprzez dofinansowanie inwestycji infrastrukturalnych oraz kosztów bieżących.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Budżet państwa (80% lub 50% w zależności od modułu)	Program senior+	Osoby starsze	Dzienne Domy „Senior +” i Kluby „Senior +	Moduł 1 – jednorazowe wsparcie finansowe na utworzenie i/lub wyposażenie ośrodka wsparcia Moduł 2– zapewnienie funkcjonowania już istniejących ośrodków wsparcia, utworzonych w ramach modułu 1.
	Budżet państwa - Fundusz Solidarnościowy	„Opieka wytechnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytechnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Opieka wytechnieniowa” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytechnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		Pozarządowych			ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Centra opiekuńczo-mieszkalne”	Osoby z niepełnosprawnościami	Centra opiekuńczo-mieszkalne	Stworzenie miejsc, gdzie osoby niepełnosprawne mogą zamieszkiwać na zasadach pobytu dziennego lub całodobowego, zapewniając im niezależność i samodzielność. Program adresowany jest do gmin i powiatów, które zorganizują usługi zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego w Centrach.
	Budżet państwa (<80%) i budżet gminy (>20%)	Korpus Wsparcia Seniorów	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze dla seniorów	1. Pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (np. pomoc w robieniu zakupów, przygotowywaniu posiłków, sprzątanii), 2. Podstawowa opieka higieniczno-pielęgnacyjna (pomoc w myciu, ubieraniu, poruszaniu się), 3. Zapewnienie kontaktów z otoczeniem (pomoc w uczestniczeniu w wydarzeniach społecznych, zapewnienie towarzystwa), 4. Dofinansowanie zakupu i użytkowania opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń, 5. Wsparcie w utrzymaniu samodzielności w miejscu zamieszkania
	Budżet państwa (<60%) i budżet gminy (>40%)	„Opieka 75+”	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi, a także tych które pozostają w rodzinie.
	Budżet państwa (100%)	„Za życiem”	Rodziny z dziećmi	Wsparcie rodzin z dziećmi	Kompleksowe wsparcie dla rodzin z dziećmi z ciężkimi niepełnosprawnościami lub nieuleczalnymi chorobami, a także dla kobiet w ciąży i ich rodzin. Wsparcie obejmuje m.in.: jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł, asystenci rodzin, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
					i jego rodziny, usługi wspierające i rehabilitacyjne.
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - finansowany z budżetu państwa, pracodawców i innych źródeł	„Dostępna przestrzeń publiczna”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do przestrzeni publicznej, informacji i komunikacji, a także technologii, urządzeń oraz usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, na zasadzie równości z innymi osobami.
		„Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnością	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Wzrost niezależności osób z niepełnosprawnościami oraz ułatwienie im aktywności społecznej lub zawodowej poprzez zapewnienie dostępu do korzystania z samochodu osobowego.
		„Dostępność ponad barierami”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Rozwój i zwiększenie dostępności przestrzeni fizycznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej dla osób z niepełnosprawnościami, a także dostępności produktów i usług, w tym dotyczących turystyki, rekreacji i kultury.
		„Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami	Uruchomienie centrów oferujących kompleksowe wsparcie informacyjne, doradcze i eksperckie dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenia, w tym w zakresie doboru technologii asystujących.
		„Zajęcia klubowe w WTZ”	Osoby z niepełnosprawnościami	Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Rehabilitacja społeczna i zawodowa w formie warsztatów terapii zajęciowej.
		„Wsparcie Inicjatyw”	Osoby z niepełnosprawnościami	Integracja i aktywizacja	Promowanie działań na rzecz aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
			ściami	osób z niepełnosprawnościami	
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (moduł 1 i 2) oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej (moduł 3)	Budżet państwa (80%) i budżet gminy (20%)	Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	Rodziny z dziećmi	Opieka żywnościowa	Moduł 1 i 2 - zapewnia pomoc dzieciom, uczniom i młodzieży oraz obejmuje pomocą osoby dorosłe, zwłaszcza osoby starsze, chore, niepełnosprawne i samotne w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Moduł 3 - wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.
Samorząd Województwa Mazowieckiego	Budżet Województwa Mazowieckiego (max. 80%)	"Wsparcie osób z niepełnosprawnościami na Mazowszu"	Osoby z niepełnosprawnościami	Dostęp do kultury dla osób z niepełnosprawnościami	Ułatwienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do instytucji kultury, dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Mazowieckiego, poprzez możliwość skorzystania z ich oferty za preferencyjną cenę biletu, tj. 1 zł brutto za osobę z niepełnosprawnościami i 1 zł brutto za towarzyszącego jej opiekuna
		„Mazowsze dla młodzieży”	Rodziny z dziećmi	Aktywizacja młodzieży	Tworzenie i rozwój Młodzieżowych Rad poprzez dofinansowanie działań edukacyjnych, promocyjnych oraz organizacyjnych. Dotacje obejmują m.in. szkolenia dla młodzieżowych radnych i ich opiekunów, kampanie informacyjne oraz realizację inicjatyw młodzieżowych.
		„Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych”	Wszyscy mieszkańcy	Integracja i aktywizacja mieszkańców	Zadania aktywizujące, integrujące i rozwijające lokalne społeczności poprzez zapewnienie podstawowej infrastruktury (takiej jak np. świetlice wiejskie, gminne/osiedlowe ośrodki kultury, domy kultury, domy

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
					pomocy społecznej, itp.) pełniące rolę tzw. „centrum integracyjno-kulturalne”
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Budżet państwa	Bon senioralny	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze	Program wsparcia finansowego dla osób powyżej 75. roku życia, które wymagają regularnej opieki i mają bliskich aktywnych zawodowo.

Źródło: opracowanie własne

6. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY

Poniżej przedstawiono system monitorowania realizacji, oceny skuteczności oraz pomiaru osiągnięcia wskaźników Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2026–2029. Szczególną uwagę poświęcono precyzyjnemu określeniu metod ewaluacji podejmowanych działań, co umożliwi obiektywną i kompleksową ocenę ich wpływu na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wspieranie rozwoju społecznego w Ciechanowie. Ewaluacja obejmować będzie zarówno analizę stopnia realizacji zaplanowanych działań, jak i ocenę osiągnięcia wyznaczonych wskaźników wyników i oddziaływania.

Monitoring wskaźników przypisanych do poszczególnych obszarów wsparcia będzie prowadzony w sposób systematyczny, z wykorzystaniem zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych. To podejście pozwoli na bieżąco identyfikować nowe potrzeby mieszkańców, elastycznie dostosowywać działania oraz zapewnić wysoką skuteczność wdrażanych rozwiązań w zakresie usług społecznych w Ciechanowie.

6.1. WSKAŹNIKI REZULTATU I PRODUKTU

Wskaźniki służące monitorowaniu realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2026–2029 zostały przypisane do każdego z celów szczegółowych. Ich zastosowanie umożliwi ocenę postępu w realizacji celu głównego, jakim jest stworzenie spójnego i dostępnego systemu usług społecznych w Ciechanowie, który skutecznie odpowiada na złożone potrzeby lokalnej społeczności, w szczególności seniorów, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz osób zmagających się z problemami zdrowia psychicznego.

Wskaźniki zostały uporządkowane zgodnie z obszarami interwencji, do których się odnoszą. Należy jednak zaznaczyć, że niektóre z nich – ze względu na swój przekrojowy charakter – mogą dotyczyć więcej niż jednego obszaru wsparcia, mimo że formalnie zostały przypisane do konkretnego celu. Szczegółowy wykaz wskaźników monitorujących realizację poszczególnych celów szczegółowych przedstawia poniższa Tabela 19.

Tabela 19. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia

OSOBY STARSZE		
lp.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia seniorów, opartego na rozwijaniu różnorodnych i łatwo dostępnych usług społecznych, które umożliwią im godne i bezpieczne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.	Liczba zorganizowanych wydarzeń, programów integracyjnych i aktywizujących skierowanych do seniorów w ciągu roku.
		Liczba osób objętych wsparciem w ramach teleopieki
		Liczba osób objętych wsparciem w ramach usług opiekuńczych
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		
lp.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Zapewnienie dostępnych i dobrze skoordynowanych form pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, aby wspierać ich samodzielność i pełne uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności.	Liczba godzin świadczonych usług wytchnieniowych rocznie na terenie Ciechanowa.
		Liczba udostępnionych lub wypożyczonych sztuk sprzętu rehabilitacyjnego
		Liczba zorganizowanych wydarzeń, warsztatów, spotkań integracyjnych i programów dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami.
OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO		
lp.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Rozwinięcie spójnego systemu wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, obejmującego łatwo dostępne usługi terapeutyczne, rehabilitacyjne i integracyjne, które umożliwią im powrót do aktywności społecznej i zawodowej oraz poprawią jakość ich życia.	Liczba osób w kryzysie zdrowia psychicznego korzystających z interwencyjnego wsparcia kryzysowego.
		Liczba osób objętych wsparciem w postaci konsultacji psychologicznych
		Liczba uruchomionych programów reintegracyjnych skierowanych do osób w kryzysie zdrowia psychicznego.
RODZINA Z DZIEĆMI		
lp.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Rozwinięcie skoordynowanych działań wspierających dzieci i rodziny, obejmujących dostęp do edukacji, opieki i wsparcia społecznego, które będą wspierać rozwój najmłodszych oraz wzmacniać kompetencje wychowawcze rodziców, szczególnie w sytuacjach kryzysowych.	Liczba rodziców, którzy uczestniczyli w zajęciach organizowanych przez szkołę dla rodziców.
		Liczba dzieci, które skorzystały z usług psychologa dziecięcego.
		Liczba powołanych grup wsparcia dla rodziców, zmagających się z problemami natury emocjonalnej.

Źródło: opracowanie własne

6.2. OPIS SYSTEMU MONITOROWANIA REALIZACJI PLANU I OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW

System monitorowania realizacji Planu oraz osiągania wskaźników ma na celu zapewnienie skutecznego nadzoru nad postępowaniem wdrażania zaplanowanych działań oraz ocenę stopnia realizacji wyznaczonych celów. Efektywne monitorowanie stanowi kluczowy element powodzenia całego przedsięwzięcia. Regularna analiza pozwoli na bieżąco śledzić zgodność działań z założeniami Planu oraz umożliwi szybkie reagowanie i wprowadzanie korekt w przypadku pojawiających się trudności. Taki system zapewni transparentność oraz

odpowiedzialność w procesie realizacji, wspierając efektywne zarządzanie usługami społecznymi w Ciechanowie.

Monitoring realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2026–2029 oraz stopnia osiągnięcia zaplanowanych wskaźników będzie prowadzony we współpracy z lokalnymi interesariuszami zaangażowanymi w opracowanie i wdrażanie dokumentu, w tym:

- przedstawicielami władz miasta Ciechanów,
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- jednostkami organizacyjnymi miasta,
- organizacjami pozarządowymi,
- innymi partnerami społecznymi i instytucjonalnymi.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej gromadzić będą dane od realizatorów poszczególnych działań. Zebrane dane – zgodne z określonymi wskaźnikami przypisanymi do celów szczegółowych – będą następnie analizowane przez zespół monitorujący.

Na podstawie wskaźników opracowywany będzie coroczny raport podsumowujący postępy w realizacji Planu. Wskaźniki stanowiąc będą podstawowe narzędzie oceny skuteczności działań oraz stopnia osiągnięcia zakładanych rezultatów.

6.3. OCENA SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI PLANU (EWALUACJA)

Ostatnim etapem wdrażania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2026–2029 będzie przeprowadzenie ewaluacji podjętych działań. Celem ewaluacji jest ocena efektów oraz zasadności realizowanych interwencji. Dzięki ewaluacji możliwe będzie określenie stopnia realizacji celów zawartych w Planie, a także ocena skuteczności i efektywności wdrażanych działań społecznych.

Proces ewaluacji będzie przebiegał w dwóch etapach:

1. **Ewaluacja on-going (bieżąca)** – prowadzona równoległe z realizacją Planu, stanowiąca część systemu monitorowania. Zadaniem tej ewaluacji jest regularna ocena postępów w osiągnięciu poszczególnych celów operacyjnych oraz identyfikacja potencjalnych trudności. Pozwoli to na elastyczne modyfikowanie działań oraz dostosowywanie ich do zmieniających się uwarunkowań.
2. **Ewaluacja ex-post (końcowa)** – przeprowadzana po zakończeniu okresu realizacji Planu. Obejmuje ocenę osiągniętych rezultatów, trwałości wdrożonych działań oraz efektywności wykorzystanych zasobów – finansowych, kadrowych i organizacyjnych. Zostanie dokonana analiza wpływu zrealizowanych działań na poprawę jakości życia mieszkańców miasta Ciechanów.

Rekomenduje się, aby ewaluacja postępów w realizacji Planu była przeprowadzana raz w roku.

7. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

TABELE

Tabela 1. Liczba mieszkańców w Gminie Miejskiej Ciechanów w podziale na płeć w latach 2022-2024 ...8	8
Tabela 2. Pozostałe ważne wskaźniki demograficzne miasta Ciechanów9	9
Tabela 3. Liczba osób z danych grup społecznych w roku 2023 10	10
Tabela 4. Poziom wykształcenia w mieście Ciechanów 10	10
Tabela 5. Poziom bezrobocia w mieście Ciechanów w latach 2022-2024..... 10	10
Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w mieście Ciechanów w latach 2022-2024..... 12	12
Tabela 7. Informacje o personelu instytucji pomocy społecznej w mieście Ciechanów dla lat 2022-2024 14	14
Tabela 8. Podstawowe informacje o instytucjach (z wyłączeniem MOPS) w mieście Ciechanów dla lat 2022-2024..... 14	14
Tabela 9. Informacje organizacyjne dotyczące instytucji (z wyłączeniem MOPS) dla lat 2022-2024..... 14	14
Tabela 10. Liczba rodzin korzystająca ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024..... 16	16
Tabela 11. Realizacja świadczeń rodzinnych - świadczenia rodzicielskie 16	16
Tabela 12. Realizacja świadczeń rodzinnych - zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych 16	16
Tabela 13. Dodatki do zasiłków rodzinnych..... 18	18
Tabela 14. Realizacja świadczeń rodzinnych – świadczenia opiekuńcze..... 18	18
Tabela 15. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń 20	20
Tabela 16. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki (dane za 2024 rok) 22	22
Tabela 17. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych 38	38
Tabela 18. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych..... 40	40
Tabela 19. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia..... 46	46

WYKRESY

Wykres 1. Liczba mieszkańców w Gminie Miejskiej Ciechanów w podziale na grupy wieku w 2024 roku 9	9
---	---

MAPY

Mapa 1. Granice Gminy Miejskiej Ciechanów..... 8	8
--	---